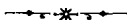

Ուսումնական տարերջանիս մէջ Մուրա-
տեան Համալսարանական վարժարանէս մեկ-
նեցաւ Պր. Աղեքսանդր Ալեքսանդրեան Տփղի-
սեցի, ուսանող առաջին տարւոյ երկրաշա-
փական ճարտարապետութեան :

Ինչպէս վերոյգրեալ թիւերէն կը տեսնուի՝
Մուրատեան սանուց մեծամասնութիւնը քա-
ջափալլ հանդիսանալով իրենց առաջին տար-
ւոյ քննութեանց մէջ, վստահութիւն կ'ազ-
դեն նոյնպէս գտնուելու նաեւ յաջորդ տար-
ւոյն քննութեանց ժամանակ, ի զոհութիւն
նախ իրենց որտի, և ապա իրենց ընտանեաց
և վարչութեան վարժարանիս, և առիթ միւ-
թարութեան յուսադնելոյ ազգիս :

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Մ. Համալս. վարժարանին

ԿԱՏԱՐԵԱԼԻ ալ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՇԽԱՐՀԱՐԱՐԻ ՄԷՋ

Ցոցեմ եւ հարցեմ բայից խնարհման
վրայ ուղղագրական դիտողութիւններս հիւրըն-
կալելով պատ. Բաշմէլի անցեալ դեկտ.
թուոյն մէջ, գիտել տուած էք, հարցայ կա-
տարեալին առթիւ, զոր ներկայացուցեր էի,
թէ այ վերջաւորութիւնը «թէ հին և թէ նոր
ընդհանուր լեզուի մէջ կրաւորական է՝ հարցայ,
հարցուեցայ, և այլն. իսկ ներգործականը կը
վերջանայ ի, հարցի, հարցուցի» : Ուստի
կ'առաջարկէք ներգործաբար ասել «հարցի,
հարցեր, կամ հարցիք, հարցիք, հարցիք» :
Կը խնդրեմ ձեր ուշադրութիւնը հետեւեալ
կէտերուն.

1. Խօսիմ, իմանամ, և այլ ներգործա-
կան բայերու կատարեալներն, խօսեցայ,
իմացայ, գրաբարին մէջ ներգործական ալ
են, կրաւորական ալ. ուրեմն այ կրաւորա-
կերպ կոչուած ձեւը իբրեւ ներգործական ի

կիր կ'առնուի նոյն իսկ գրաբարի մէջ. ինչև
շտեմուի նաեւ աշխարհաբարի մէջ :

2. Այ կրաւորակերպ ձեւը իրօք աշխար-
հաբարի մէջ ընդունուած է իբրեւ ներգոր-
ծականի ձեւ, նաեւ իբրեւ չէզոքի : Օրինա-
կի համար, տեսնեմ, գտնեմ, գիտեմ կամ
գիտանամ, մոռնամ, աղամ՝ բայերու կատա-
րեալներն են տեսայ, գտայ, գիտցայ,
մոռցայ, աղցայ, մանեմ, ելնեմ, հասնեմ՝
չէզոք բայերունը՝ մտայ, ելայ, հասայ :
Քանի որ այսպիսի կատարեալներն ընկալեալ
և հաստատուած են, և Բաշմէլի ինքն ալ
կը գործածէ զայնս, հարկ չկայ հարցի,
հարցեր, և այլն ասել, որպէս թէ հարցայ,
հարցարք՝ զարաւորութիւն մը եղած լինէր :
Եթէ հարկ է հարցի գրել, հարկ է նաեւ
տեսի, գտի, ելի, մտի, հասի ուղղագրել,
ինչ որ անգործական է :

3. Հարցայ, հարցար, հարցաւ, հար-
ցանք, հարցան՝ կատարեալի ձեւը ես չեմ
յօրինած և չեմ առաջարկեր զայն իբրեւ
նորութիւն, այլ իբրեւ արդէն կայ և գործա-
ծածական է աշխարհաբար Ալիք զատառաբար-
բառին մէջ, և ես բացարձակապէս կ'երաշ-
խաւորեմ ասոր իրականութեանը :

Վստահ եմ որ, եթէ Բաշմէլի խմբա-
գրութեան բանաւոր երեւնալով այս ներ-
կայացում՝ հարցայ պարզ ձեւը գործածէ,
իւր օրինակին պիտի հետեւին բոլորք* :

Մ. Ս. ՊԱՐԻՅԵԼՈՒՆ

Նիս Երոջ

* Այդ մասին նոյն է զարձեալ մեր համա-
դումն, քանի որ զայն փոխելու բաւական փառ-
տեր չենք գտներ : Առանց հարկի՝ յանկարծայ
օրէնք մի սահմանել եւ այնոր գործադրութիւնը
պահանջել, այդ զորք է գերազանց հեղինակու-
թեան մի, զոր չունի «Բաշմէլի»-ն, կարծեմ
եւ ոչ ոք : Բան մի որ օրէնքով հաստատուած
է, օրէնքով եւս կը վերցուի կամ փոփոխուի.
այդ օրէնքն ասկանաց ձեռքը չէ, այլ հասա-
րակաց օրինագրքին մէջ, իւր յատուկ սահ-
մաններով ամփոփուած. մեր խնդրոյն մէջ՝ քե-
րականութիւնն է այդ, որով հրամաններու
անստատեղն՝ լեզուն խանգարել ըսել է : Դար-
ձեալ, ո՞ր եւ փոփոխութեան մէջ առաջին դի-
տելի պայմանն է շատագոնին պէտքը : Սա-